

Cesta vpřed s pomocí finančních nástrojů ESIF

Fond soudržnosti

Finanční nástroje

Finanční nástroje spolufinancované ze zdrojů Fondu soudržnosti jsou udržitelným a efektivním způsobem investic do posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti Evropské unie. Mohou podporovat širokou škálu rozvojových cílů v oblasti transevropských dopravních sítí a projektů souvisejících s energetikou a dopravou, které mají příznivý dopad na životní prostředí a nabízejí potenciál opětovného využívání zdrojů pro další investice.

Fond soudržnosti (FS) je jedním z Evropských strukturálních a investičních fondů; podporuje investice do prioritních transevropských dopravních sítí a projekty v oblasti energetiky a dopravy, které prospívají životnímu prostředí zlepšováním parametrů energetické účinnosti, používáním obnovitelných zdrojů a rozvojem dopravy v rámci podpory multimodálních řešení.

Rozpočet FS na období 2014-2020 je 63 miliard EUR. Tato podpora se poskytuje členským státům, jejichž hrubý národní produkt na jednoho obyvatele je nižší než 90 % průměru EU. Pro období 2014-2020 jsou tak zdroje Fondu soudržnosti dostupné pro: Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, Českou republiku, Estonsko, Řecko, Maďarsko, Lotyšsko, Litvu, Maltu, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko.

V období 2007-13 se v rámci Fondu soudržnosti finanční nástroje nepoužívaly. Mezitím se ovšem projevila výhodnost finančních nástrojů, a tak je tento způsob podpory nyní možný i ze zdrojů FS.

Finanční nástroje

- jsou vratné prostředky, tedy splácejí se;
- mají revolvingový charakter, tzn. používají se ve stejné oblasti opakovaně;
- jsou vhodné pro finančně životaschopné projekty, tzn. takové, u kterých se očekává, že budou generovat dostatečný příjem nebo úspory tak, aby byla zajištěna návratnost investované podpory;
- jsou navrženy tak, aby přitahovaly spolufinancování z dalších zdrojů včetně soukromých, s cílem zvýšit objem prostředků k dispozici zejména v sektorech/oblastech, kde jsou problémy s přístupem k financím;
- mohou mít formu půjčky, záruky nebo kapitálu;
- mohou podporovat i rozvoj na straně nabídky tím, že přispívají k pozitivnímu vývoji trhu;
- lze je využívat v kombinaci s granty; a
- nakládání s nimi mohou řídit národní nebo regionální banky, mezinárodní organizace typu Evropské investiční banky nebo Evropského investičního fondu, zprostředkující orgány a (jen pokud jde o půjčky a záruky) řídicí orgány.

Finanční nástroje mohou být spolufinancovány z Fondu soudržnosti na **podporu investičních priorit uvedených v operačních programech FS** formulovaných členskými státy EU. Finanční nástroje lze využít ve většině relevantních oblastí pod podmínkou, že musejí řešit **zjištěné selhání trhu**, např. tam, kde banky nejsou ochotné poskytnout půjčku a/nebo kde nechce investovat soukromý sektor.

Finanční nástroje tak mohou přispívat k dosahování následujících cílů FS:

- podpora výroby, distribuce a využívání energií z obnovitelných zdrojů;
- zvyšování efektivního využívání energií a inteligentních systémů řízení energetiky;
- investice do odpadového a vodního hospodářství;
- zlepšování prostředí ve městech včetně dekontaminace brownfieldů;
- podpora multimodálního systému jednotné evropské dopravy;
- rozvoj a zkvalitňování dopravních systémů šetrných vůči životnímu prostředí (včetně nízkohlukových a nízkouhlíkových), které podporují udržitelnou regionální a místní dopravní obslužnost;
- rozvoj a modernizace komplexních a kvalitních systémů železniční, říční a námořní dopravy, multimodálních režimů a jejich vzájemné provázanosti.

Lze implementovat širokou škálu **finančních nástrojů podporovaných z FS**.

- **Půjčky**, které lze poskytovat v situacích, kde nejsou k dispozici komerční zdroje (např. od bank), nebo kde jsou vhodné lepší podmínky (např. nižší úroková sazba, delší doba splácení, menší náročnost na záruky). Kupříkladu dlouhodobé půjčky na financování investic do zkvalitnění železniční infrastruktury a snížení doby dojezdění, nebo do modernizace říčních cest a zvýšení kapacity vodní dopravy.
- **Záruky pro věřitele**, že jimi poskytnuté prostředky budou splaceny v případě, že se dlužník dostane do prodlení. Tento nástroj může otevřít přístup ke komerčním úvěrům u investic, které by věřitelé jinak považovali za příliš rizikové. Například: lze najmout společnost specializovanou na poskytování moderních energetických služeb (ESCO), která vymění výbojky pouličního osvětlení za moderní, s nižší spotřebou elektřiny, postupně nahradí technologie škodlivé vůči životnímu prostředí a sníží náklady na údržbu.
- **Kapitál**, tedy kapitálová investice výměnou za kompletní nebo částečný podíl v daném podniku nebo investičním fondu; kapitálový investor může převzít určitou roli v řízení a podílet se na rozděleném zisku. Návratnost závisí na schopnosti růstu a rentabilitě podniku a realizuje se v okamžiku, kdy investor prodá svůj podíl ve firmě jinému investorovi ("exit"), nebo prostřednictvím veřejné nabídky (IPO). Kapitálový nástroj bude nejpravděpodobnějším řešením u aktivit s vyšší mírou rizika, např. stavebních projektů či provozů (tunely a mosty), kde je návratnost částečně zaručena výběrem mýtného.

Finanční nástroje lze také nabízet v kombinaci s granty. Často je nutné zlepšit připravenost projektů na investice, což je základním předpokladem přilákání investičních fondů. Prostřednictvím FS lze poskytovat i poradenskou a další podporu.

Finanční nástroje spolufinancované z FS mohou přispívat k dlouhodobému rozvoji členských států, pro které jsou zdroje Fondu soudržnosti určeny, a to podporou projektů v podfinancovaných oblastech a stimulací přípravy komerčně životaschopných projektů, což vede k tvorbě nových tržních příležitostí. Mohou také vytvářet příležitosti pro investory a finanční zprostředkující orgány. Přístup k financím je v méně rozvinutých členských státech většinou nákladnější a složitější. Zapojením finančních nástrojů krytých veřejnými zdroji a následným sdílením rizik se některé projekty mohou stát atraktivnější investiční příležitostí.

Další informace

Pokud máte zájem o další informace o finančních nástrojích a politice soudržnosti:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_en.pdf

Referenční příručka pro řídicí orgány na téma finanční nástroje v rámci programů ESIF:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thesfunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Informace o metodice ex-ante hodnocení finančních nástrojů:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Internetové stránky 'fi-compass', platformy pro poradenské služby týkající se finančních nástrojů v rámci ESIF:

<http://www.fi-compass.eu/>

Legislativa upravující Evropské strukturální a investiční fondy:

http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/information/legislation/regulations/

Další informace na téma právní úpravy Fondu soudržnosti:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1300>

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg